

The issue of journal contains:

Proceedings of the V Correspondence
International Scientific and Practical Conference

**OPEN SCIENCE NOWADAYS: MAIN
MISSION, TRENDS AND INSTRUMENTS,
PATH AND ITS DEVELOPMENT**

held on December 12th, 2025 by

NGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine)
LLC International Centre Corporative Management (Vienna, Austria)

ISSN 2710-3056

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL

GRAIL OF SCIENCE

№ **59** (December 2025)

with the proceedings of the:

V Correspondence International
Scientific and Practical Conference

**OPEN SCIENCE NOWADAYS:
MAIN MISSION, TRENDS
AND INSTRUMENTS, PATH
AND ITS DEVELOPMENT**

held on December 12th, 2025 by

NGO European Scientific Platform
(Vinnytsia, Ukraine)
LLC International Centre Corporative
Management (Vienna, Austria)

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ГРААЛЬ НАУКИ

№ **59** (грудень, 2025)

за матеріалами:

V Міжнародної науково-
практичної конференції

**OPEN SCIENCE NOWADAYS:
MAIN MISSION, TRENDS
AND INSTRUMENTS, PATH
AND ITS DEVELOPMENT**

що проводилася 12.12.2025

ГО «Європейська наукова
платформа» (Вінниця, Україна)
ТОВ «International Centre Corporative
Management» (Відень, Австрія)

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, усіх, хто прагне отримати ґрунтовні знання теоретичного і прикладного характеру.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Наукової установи «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці». Протокол № 49 від 11.12.2025.

Головний редактор: Танасійчук Альона Миколаївна, д-р. екон. наук, доцент (Україна)
Заступник головного редактора: Ємельянов Олександр Юрійович, д-р. екон. наук, професор (Україна)
Голова оргкомітету конференції: Голденблат Марія (Україна)
Заступник голови оргкомітету конференції: Рейчел Апаро (Австрійська Республіка)
Відповідальний секретар: Рабей Настасія Романівна (Україна)

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Квасницька Раїса Степанівна - д-р. екон. наук, професор (Україна); **Jakhongir Shaturaev** - канд. екон. наук, доцент (Республіка Узбекистан); **Бойко Світлана Василівна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Задніпровська Ганна Ігорівна** - канд. екон. наук (Україна); **Занора Володимир Олександрович** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Маркович Ірина Богданівна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Яковенко Роман Валерійович** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Поливана Людмила Анатоліївна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Гевчук Анна Вікторівна** - д-р. екон. наук, професор (Україна); **Маслій Олександра Анатоліївна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Євтушенко Наталія Миколаївна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Москвічова Олена Сергіївна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Ясишена Валентина Валеріївна** - д-р. екон. наук, професор (Україна); **Михайлишин Лілія Іванівна** - д-р. екон. наук, професор (Україна); **Гавриленко Наталія Вікторівна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Гіулі Гігуашвілі** - д-р. екон. наук, професор (Грузія); **Тамар Макасарашвілі** - д-р. екон. наук, професор (Грузія); **Мерабі Ванішвілі** - д-р. екон. наук, професор (Грузія).

НАУКОВІ КОНСУЛЬТАНТИ:

Онiкiєнко Сергiй Володимирович - д-р. екон. наук, професор (Україна); **Marko Timchev** - д-р. екон. наук, доцент (Республіка Болгарія); **Khatuna Tabagari** - д-р. екон. наук, професор (Сакартвело); **Грень Лариса Миколаївна** - д-р. наук з держ. управління, професор (Україна); **Михаліцька Наталія Ярославівна** - канд. наук з держ. управління, доцент (Україна); **Ткаченко Павло Ігорович** - аспірант (Україна); **Купріянова Дарина Сергіївна** - практикуючий юрист (Польща); **Губаль Галина Миколаївна** - канд. фіз-мат. наук, доцент (Україна); **Козуб Галина Олександрівна** - канд. техн. наук, доцент (Україна); **Козьма Антон Антонович** - канд. хім. наук (Україна); **Морозова Тетяна Василівна** - канд. біол. наук, доцент (Україна); **Купріянова Лариса Сергіївна** - канд. мед. наук, доцент (Україна); **Лисенко Дмитро Андрійович** - канд. мед. наук, доцент (Україна); **Цубанова Наталія Анатоліївна** - д-р. фарм. наук., професор (Україна); **Олійник Світлана Валентинівна** - канд. фарм. наук, доцент (Україна); **Полєжаєв Юрій Григорович** - канд. наук із соц. ком., доцент (Україна); **Mikhabbat Khakimova** - д-р. пед. наук, професор (Республіка Узбекистан); **Куліченко Алла Костянтинівна** - д-р. пед. наук, доцент (Україна); **Фурман Тарас Юрійович** - канд. пед. наук, доцент (Україна); **Бажан Станіслав Миколайович** - д-р. філософії (Україна); **Ямполь Юрій Віталійович** - аспірант (Україна); **Антипова Жанна Ігорівна** - старший викладач (Україна); **Яцик Мар'яна Романівна** - канд. пед. наук, доцент (Україна); **Корбозерова Ніна Миколаївна** - д-р. філол. наук, професор (Україна); **Ковальська Наталія Аркадіївна** - канд. філол. наук, доцент (Україна); **Присяжнюк Оксана Ярославівна** - канд. філол. наук, доцент (Україна); **Мелех Галина Богданівна** - канд. філол. наук, доцент (Україна); **Корнус Анатолій Олександрович** - канд. геогр. наук, доцент (Україна); **Фомін Андрій Володимирович** - канд. іст. наук, доцент (Україна); **Рубан Микола Юрійович** - д-р. філос. з іст. та археології (Україна); **Гірна Наталія Мирославівна** - канд. іст. наук, доцент (Україна); **Устінова Ірина Ігорівна** - д-р. арх., професор (Україна); **Катерина Діденко** - канд. арх. (Україна); **Воскобойнікова Юлія Василівна** - д-р. мист. (Україна); **Крипчук Микола Володимирович** - канд. мист., доцент (Україна); **Лугова Тетяна Анатоліївна** - канд. мист., доцент (Україна)

Верстальник: Білоус Тетяна (Україна). **Дизайнер:** Казьміна Надія (Україна). **Коректор:** Дудник Григорій (Україна).

«Грааль науки» є офіційно зареєстрованим мультидисциплінарним науковим виданням з міжнародною сферою поширення, що підтримує політику відкритого доступу. **Ідентифікатор медіа R30-02704** (рішення № 430 від 22.02.2024 Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення).

Наказом МОН України № 582 від 24.04.2024 виданню «Грааль науки» присвоєно Категорію Б фахових видань України з питань економіки (051 «Економіка»).

«Грааль науки» індексується в міжнародних реферативних та наукометричних базах даних: Index Copernicus Journals Master List; «Наукова періодика України» (Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського НАН України); Національний репозитарій академічних текстів; Google Scholar; WorldCat; Open Ukrainian Citation Index; CrossRef; Mendeley; Scite; Semantic Scholar; Scilit; OpenAIRE, PubPeer.

Конференція зареєстрована УкрІНТЕІ (Посвідчення № 443 від 10.06.2025) та сертифікована Euro Science Certification Group (Сертифікат № 23085 від 10.11.2025).

За точність викладених фактів та правильність цитування відповідальність несе автор.

© Автори статей, 2025

© ГО «Європейська наукова платформа», 2025

© НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці», 2025

© LLC «International Centre Corporate Management», 2025

DOI 10.36074/grail-of-science.12.12.2025

GRAIL OF SCIENCE : inter. scientific journal. – Vinnytsia : NGO «European Scientific Platform»; SI «Institute of Scientific and Technical Integration and Cooperation», 2025. – No 59. – 1244 p.

The publication is intended for scientists, teachers, graduate students, students, all those who seek to obtain thorough knowledge of a theoretical and applied nature.

Recommended for publication by the Academic Council of the Institute of Scientific and Technical Integration and Cooperation. Protocol № 49 from December 11, 2025.

Editor-in-chief: Alona Tanasiichuk, D.Sc. in Economics, Associate professor (Ukraine)

Deputy editor-in-chief: Olexandr Yemelyanov, D.Sc. in Economics, Professor (Ukraine)

Chairman of the Organizing Committee: Miriam Goldenblat (Ukraine)

Deputy Chairman of the Organizing Committee: Rachael Aparo (Austria)

Responsible secretary: Nastasiia Rabei (Ukraine)

EDITORIAL BOARD:

Raisa Kvasnytska - D.Sc. in Economics, Professor (Ukraine); **Jakhongir Shaturaev** - Ph.D. in Economics, Associate professor (Republic of Uzbekistan); **Svitlana Boiko** - Ph.D. in Economics, Associate professor (Ukraine); **Hanna Zadnieprovsk** - Ph.D. in Economics (Ukraine); **Volodymyr Zanora** - Ph.D. in Economics, Associate professor (Ukraine); **Iryna Markovych** - Ph.D. in Economics, Associate professor (Ukraine); **Roman Yakovenko** - Ph.D. in Economics, Associate professor (Ukraine); **Liudmyla Polyvana** - Ph.D. in Economics, Associate professor (Ukraine); **Anna Hevchuk** - D.Sc. in Economics, Professor (Ukraine); **Oleksandra Maslii** - Ph.D. in Economics, Associate professor (Ukraine); **Nataliia Yevtushenko** - Ph.D. in Economics, Associate professor (Ukraine); **Olena Moskvichova** - Ph.D. in Economics, Associate professor (Ukraine); **Valentyna Yasyshe** - D.Sc. in Economics, Professor (Ukraine); **Liliia Mykhailyshyn** - D.Sc. in Economics, Professor (Ukraine); **Nataliia Havrylenko** - Ph.D. in Economics, Associate professor (Ukraine); **Giuli Giguashvili** - D.Sc. in Economics, Professor (Georgia); **Tamar Makasarashvili** - D.Sc. in Economics, Professor (Georgia); **Merabi Vanishvili** - D.Sc. in Economics, Professor (Georgia).

EDITORIAL CONSULTANTS:

Serhii Onikiienko - D.Sc. in Economics, Professor (Ukraine); **Khatuna Tabagari** - D.Sc. in Economics, Professor (Georgia); **Marko Timchev** - D.Sc. in Economics, Associate professor (Republic of Bulgaria); **Larysa Hren** - D.Sc. in Public administration, Professor (Ukraine); **Nataliia Mykhalitska** - Ph.D. in Public administration, Associate professor (Ukraine); **Pavlo Tkachenko** - Ph.D. student (Ukraine); **Daryna Kupriianova** - lawyer (Republic of Poland); **Halyna Hubal** - Ph.D. in Physics and Maths, Associate professor (Ukraine); **Halyna Kozub** - Ph.D. in Technical sciences, Associate professor (Ukraine); **Anton Kozma** - Ph.D. in Chemistry (Ukraine); **Tetiana Morozova** - Ph.D. in Biology, Associate professor (Ukraine); **Larysa Kupriianova** - Ph.D. in Medicine, Associate professor (Ukraine); **Dmytro Lysenko** - Ph.D. in Medicine, Associate professor (Ukraine); **Natalia Tsubanova** - D.Sc. in Pharmacy, Professor (Ukraine); **Svitlana Oliinyk** - Ph.D. in Pharmacy, Associate professor (Ukraine); **Yuriy Polyezhyayev** - Ph.D. in Social Communications, Associate professor (Ukraine); **Mukhabbat Khakimova** - D.Sc. in Pedagogy, Professor (Republic of Uzbekistan); **Alla Kulichenko** - D.Sc. in Pedagogy, Associate professor (Ukraine); **Taras Furman** - Ph.D. in Pedagogy, Associate professor (Ukraine); **Stanislav Bazhan** - Doctor of Philosophy (Ukraine); **Yurii Yampol** - Ph.D. student (Ukraine); **Zhanna Antypova** - Senior Lecturer (Ukraine); **Yatsyk Mariana** - Ph.D. in Pedagogy, Associate professor (Ukraine); **Nina Korbozerova** - D.Sc. in Philology, Professor (Ukraine); **Natalia Kovalska** - Ph.D. in Philology, Associate professor (Ukraine); **Oksana Prysiashniuk** - Ph.D. in Philology, Associate professor (Ukraine); **Melekh Halyna** - Ph.D. in Philology, Associate professor (Ukraine); **Anatolii Kornus** - Ph.D. in Geography, Associate professor (Ukraine); **Andrii Fomin** - Ph.D. in History, Associate professor (Ukraine); **Mykola Ruban** - Ph.D. in History and Archaeology (Ukraine); **Nataliia Hirna** - Ph.D. in History, Associate professor (Ukraine); **Iryna Ustinova** - D.Sc. in Architecture, Professor (Ukraine); **Kateryna Didenko** - Ph.D. in Architecture (Ukraine); **Yuliia Voskoboinikova** - D.Sc. in Arts (Ukraine); **Mykola Krypchuk** - Ph.D. in Arts, Associate professor (Ukraine); **Tetiana Luhova** - Ph.D. in Arts, Associate professor (Ukraine)

Responsible for e-layout: Tetiana Bilous (Ukraine). **Designer:** Nadiia Kazmina (Ukraine). **Proofreader:** Hryhorii Dudnyk (Ukraine).

The journal «Grail of Science» is an officially registered in Ukraine multidisciplinary and internationally disseminated scientific edition that supports the policy of open access for scientific publications. **Media identifier R30-02704** (decision № 430 dated 22.02.2024 of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting).

By order of the Ministry of Education and Culture of Ukraine № 582 of April 24, 2024, the journal «Grail of Science» was assigned Category B of specialized publications of Ukraine on economics (051 «Economics»).

The journal «Grail of Science» is indexed in international reference and scientometric databases:

Index Copernicus Journals Master List; «Наукова періодика України» (Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського НАН України); Національний репозитарій академічних текстів; Google Scholar; WorldCat; Open Ukrainian Citation Index; CrossRef; Mendeley; Scite; Semantic Scholar; Scilit; OpenAIRE, PubPeer.

The conference is approved by UKRISTEI (Certificate № 443 dated June 10th, 2025) and certified by Euro Science Certification Group (Certificate № 23085 dated November 10th, 2025).

The author is responsible for the accuracy of the facts presented and the correctness of citations.

© Authors of articles, 2025
© NGO «European Scientific Platform», 2025
© SI «Institute of Scientific and Technical Integration and Cooperation», 2025
© LLC «International Centre Corporate Management», 2025

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

ЗАГАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ (Категорія Б)

ЕНЕРГЕТИЧНА ГАЛУЗЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: ПРІОРИТЕТИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ НА ЗАСАДАХ BUILD BACK BETTER
Кириченко С.О.41

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ АУДИТУ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ: ІНТЕГРАЦІЯ В ПРАКТИКУ ЕКСПЕРТИЗИ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ
Удодова Я.В.48

ОЦІНКА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНСЬКОГО ПРИЧОРНОМОР'Я: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ
Соколюк К.Ю.52

РОЛЬ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗИ У ПОДОЛАННІ БЕЗРОБІТТЯ ТА ЗБЕЕЖЕННІ ДЕМОГРАФІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СЕЛА
Андрусик П.В.66

РОЗДІЛ II.

ПОВЕДІНКОВА ЕКОНОМІКА (Категорія Б)

SYNCHRONOUS-HYBRID EDUCATION AS AN INNOVATIVE MODEL FOR TRAINING ECONOMICS PROFESSIONALS
Kotko Ya., Kulinich O.71

TRENDS IN HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF GLOBAL CHALLENGES OF THE 21ST CENTURY
Kotko Ya., Kulinich O., Androsova T.81

ДОВІРА ТА КООПЕРАЦІЯ В ЕКОНОМІЧНИХ ВЗАЄМОДІЯХ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ СТАЛОСТІ СПОЖИВАННЯ
Доній Н.Є., Гончаренко О.Г.90

МАРКЕТИНГ ДЕФІЦИТУ В КОНТЕКСТІ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА СПОЖИВЧОМУ РИНКУ
Білик І.І., Кіндій М.В., Гусак А.Я.97

ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ТА РАЙОНИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ІНКЛЮЗИВНИХ ОБ'ЄКТНО-СУБ'ЄКТНИХ ВІДНОСИН
Науково-дослідна група:
Павлов О.І., Павлова І.О., Самофатова В.А., Немченко В.В., Баранюк Х.О.104

СОЦІАЛЬНІ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Кудельський В.Е.	116
---	-----

СТОРИТЕЛІНГ ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОСУВАННЯ У DIGITAL-МАРКЕТИНГУ Арешенкова-Левченко О.Ю.	122
---	-----

РОЗДІЛ III. ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА (Категорія Б)

ECONOMIC EFFICIENCY OF SHIP OPERATION WITH ITERATIVE AGGREGATION OF LOGISTICS SOLUTIONS Scientific research group: Rudenko S., Shumylo O., Shibaev O., Melnyk O.	125
---	-----

FOREIGN EXPERIENCE IN STIMULATING INNOVATIVE ACTIVITY IN THE SUGAR INDUSTRY Danylevskiy R.	137
--	-----

БУДІВЕЛЬНА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Мрихіна О.Б., Дудич Ю.М.	150
---	-----

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКОВОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА Будько О.В., Подгорний Б.Ю.	163
--	-----

ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ОЦІНЮВАННЯ АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ Юхман Я.В., Бережницький О.І.	170
---	-----

ВПЛИВ ГНУЧКИХ МЕТОДОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В ІТ-КОМПАНІЯХ Родіонов П.Ю., Родіонова О.В.	180
--	-----

ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СТРАТЕГІЧНИХ СКЛАДОВИХ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ Корюгін А.В., Кудельський В.Е.	187
---	-----

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АІ-ТВОРЧОСТІ Науково-дослідна група: Кірін Р.С., Петренко В.О., Пащенко О.А., Хоменко В.Л.	199
--	-----

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СИСТЕМИ ФРАНЧАЙЗИНГУ У БУДІВЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ В ПЕРІОД ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ Рудник Л.В.	211
---	-----

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ІННОВАЦІЙНОГО ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВАХ Войцеховська Ю.В., Кучковський Я.А.	222
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМНОСТІ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДИНАМІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ Савлук Р.Я.	232
МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ Колотій С.В., Гринчук Т.П., Вечірко О.Г.	239
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ГРУПУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЧИННИКІВ, ЯКІ СТРИМУЮТЬ ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС НА ПІДПРИЄМСТВАХ Вчорашній С.С., Ємельянов О.Ю.	248
МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ЧИННИКІВ, ЯКІ ГАЛЬМУЮТЬ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА Ємельянов О.Ю., Ковальчук Д.В.	256
НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОГО ВИРОБНИЦТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ В НОВОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ Юхименко П.І., Осипенко Б.Р.	265
ОБЛІК ТА ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Удодова Я.В., Куриленко О.О.	279
ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА НЕСТАБІЛЬНОСТІ Гринчук Т.П., Колотій С.В., Кашпрук Ю.А.	285
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕКЛАМИ В ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖАХ Яременко С.А., Зінченко О.З.	293
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ ТА ПІСЛЯКРИЗОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ Чернодубова Е.В.	299
ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ПІД ВПЛИВОМ ІННОВАЦІЙ Кривенко Ю.В., Секретар О.О.	305
ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПОДАТКОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ І ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Гринчук Т.П., Вечірко О.Г., Кушнір О.Ю.	315

РОЗДІЛ IV. ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА, МАТЕМАТИЧНІ І ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ МЕТОДИ ЕКОНОМІКИ (Категорія Б)

EXCEL-ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЛЯ АНАЛІЗУ БЕЗЗБИТКОВОСТІ БІЗНЕС-ПРОЕКТІВ: ПРИКЛАДНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ СТАРТАПІВ Данько Т.І., Яворська А.В.	324
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ BIG DATA ПРИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ В ЕКОНОМІЦІ Птащенко Л.О., Добропас А.В.	334
ЕКОНОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ І МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СЕКТОРУ РОСЛИННИЦТВА УКРАЇНИ ЗА ОСТАННЄ ДЕСЯТИЛІТТЯ Лиховид П., Юзюк С.	341
ЗАСТОСУВАННЯ АПАРАТУ ФІКТИВНИХ ЗМІННИХ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ Ніколаєва О.Г., Свіщова Є.В., Дейнека М.О.	350
РОЛЬ ЦИФРОВИХ МАРКЕТИНГОВИХ ПЛАТФОРМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ ІТ-КОМПАНІЙ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ Білик І.І., Церковнюк О.Е.	362
СТАТИСТИЧНІ ПІДХОДИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ Лавриненко Л.М.	369
СТРУКТУРНІ ЗМІНИ ЗАЙНЯТОСТІ ПІД ВПЛИВОМ ІНФОРМАЦІЙНИХ МЕРЕЖЕВИХ ТЕХНОЛОГІЙ Чатченко Т.Ю.	373
ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО ІНФОРМАЦІЙНО МЕРЕЖЕВОЇ ЕКОНОМІКИ Чатченко Т.Ю.	378
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «СК «УКРАЇНСЬКА СТРАХОВА ГРУПА» Білик І.І., Вергун С.Б.	386
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНИ: СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТАНОМ НА КІНЕЦЬ 2025 РОКУ Мілютін О.О.	395
ЦИФРОВИЙ МАРКЕТИНГ І МАТЕМАТИЧНІ АЛГОРИТМИ Науково-дослідна група: Ревецька У.С., Стригіна О.А., Новікова В.В., Ткаченко О.В.	399

**РОЗДІЛ V.
ТЕОРІЇ МІКРО-, МАКРО-, РЕГІОНАЛЬНОЇ ТА
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ (Категорія Б)**

KEY OCCUPATIONAL SAFETY CHALLENGES IN SMALL AND MEDIUM-SIZED FARMS IN GEORGIA Maka Sosanidze, Nanuli Kokashvili	406
ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНА ОЦІНКА РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ Хіміч М.І.	411
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ НА СЕРЕДОВИЩЕ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ. МИНУЛЕ І СЬОГОДЕННЯ Ханенко А.	420
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ НА МІКРО ТА МАКРОРІВНІ Гринчук Т.П., Кашпрук Ю.А., Шмагельська М.О.	435
МОНІТОРИНГ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД І ТЕРИТОРІЙ В ТУРБУЛЕНТНИХ УМОВАХ: УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ Крамський С.О., Захарченко О.В.	443
ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ФРАХТУВАННЯ СУДЕН ТА РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ У ПОРТАХ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА ПІД ЧАС БЕЗПЕКОВИХ ЗАГРОЗ ДЛЯ ТРАНСПОРТУ Дарушин О.В.	457
ПОВОЄННА РЕКОНСТРУКЦІЯ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ Скорик М.О., Романюк І.Ю.	470
ПРОБЛЕМИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ Головко О.І.	478
СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ В УМОВАХ ВІЙНИ Ярема Л.В.	486
ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО Й ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЕРНА Й ПРОДУКТІВ ЙОГО ПЕРЕРОБКИ В ПРИЧОРНОМОРСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ Нікішина О.В., Носова Н.І.	494

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МІЖНАРОДНІ ЗАСАДИ МІСЬКОЇ РЕЗІЛЬЄНТНОСТІ Тарасевич О.В., Жилінська Л.О.	514
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУВАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖ ЕКОНОМІЧНИМ ЗРОСТАННЯМ І ЗМІНОЮ ОБСЯГІВ СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГОНОСІЇВ Ємельянов О.Ю.	525
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНО ДОЦІЛЬНОГО ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ Сиротюк Г.В., Сиротюк С.В., Янковська К.С.	534
УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА Науково-дослідна група: Мілька А.І., Артюх-Пасюта О.В., Явтушок Д.В., Крамаренко В.С.	542
ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ РИНКІВ ЗБУТУ Ковшун Н.Е., Токарський Т.Б., Хохлов С.О.	549
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: ТЕНДЕНЦІЇ, ІНСТРУМЕНТИ ТА ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ Марченко О.І., Дудник М.Р.	556
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ: РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ Баула О.В.	565

РОЗДІЛ VI. ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

СТАТТІ

GENDER EQUALITY CHALLENGES IN THE MODERN BUSINESS SECTOR Maka Sosanidze, Nino Orjonikidze, Lali Osadze	573
---	-----

РОЗДІЛ VII. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

СТАТТІ

GAMIFICATION IN MOBILE BANKING: IMPACT ON ENGAGEMENT, LOYALTY, AND CROSS-SELLING Zdorovyi M.	578
--	-----

DOI 10.36074/grail-of-science.12.12.2025.057

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ГРУПА:

Мілька Алла Іванівна

канд. екон. наук, доцент,
зав. кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
Полтавський університет економіки і торгівлі, Україна

Артюх-Пасюта Олена Василівна

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
Полтавський університет економіки і торгівлі, Україна

Явтушок Дмитро Володимирович

аспірант
Полтавський університет економіки і торгівлі, Україна

Крамаренко Вячеслав Сергійович

аспірант
Полтавський університет економіки і торгівлі, Україна

Анотація. Розглянуто й проаналізовано підходи до трактування поняття «економічна безпека підприємства», а саме: захисний, ресурсний, гармонійний, діяльнісний. Сформовано сучасне розуміння сутності та економічного змісту витрат підприємства та їх класифікацію. Обґрунтовано доцільність класифікації витрат підприємства за ознакою фінансування складників системи економічної безпеки, зокрема: кадрової, фінансової, матеріально-технічної, виробничо-технологічної, маркетингової, інформаційної, екологічної, соціальної та організаційно-управлінської. Розкрито елементи, завдання та напрями удосконалення управління витратами в забезпеченні економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: витрати, економічна безпека, контролінг, підприємство, система, управління.

Постановка проблеми. Створення системи економічної безпеки для вітчизняних підприємств стає одним із ключових завдань, яке виникає внаслідок впливу різноманітних зовнішніх та внутрішніх загроз, що супроводжують розвиток ринкових механізмів в Україні. Для його вирішення необхідно залучати ресурси, величина яких оцінюється через витрати. Саме рівень витрат чинить значний вплив на економічну безпеку підприємства.

Економічна безпека є вразливою до будь-яких змін витрат, оскільки навіть незначні їх коливання можуть негативно вплинути на її стан. Для підвищення керованості витрат, а отже й посилення економічної безпеки, необхідно впроваджувати випереджальні управлінські заходи.

Аналіз досліджень і публікацій показує, що проблема забезпечення економічної безпеки підприємства сьогодні викликає підвищений інтерес у науковців. Серед тих, хто зробив вагомий внесок у дослідження цієї тематики, варто відзначити: Артюх-Пасюта О. В., Мілька А. І. [1, 8], Белялов Т. Е., Корінь І. В. [2], Бондарчук Н. Гуменчук М. [3], Герасименко Ю. С. [4], Дідик А. М. [5] та ін. Питання управління витратами підприємства розробляють: Ємельянов О. Ю., Курило О. Б., Петрушка Т. О. [6], Ларка Л. С., Ковтун Д. С., Гордієвська А. І. [7], Педченко Н. С. [9], Шутько Т. І. [10], Якушик І. Д. [11]. Переважно дослідження вчених зосереджуються на окремих проблемах, зокрема на розробці понятійного апарату економічної безпеки, визначенні ключових складових економічної безпеки підприємства та принципах функціонування економічної безпеки підприємства тощо. Незважаючи на висвітлення проблематики управління витратами в сучасних наукових працях, ця сфера залишається малодослідженою у контексті економічної безпеки підприємства і практично не отримала належного висвітлення.

Метою статті є удосконалення теоретичних аспектів управління витратами в системі економічної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу. На початку XXI століття фахівці в галузі економічної безпекології почали визначати економічну безпеку підприємства як здатність забезпечити стабільність його діяльності в умовах несприятливого зовнішнього середовища, захищеність діяльності від негативного впливу зовнішніх факторів, здатність швидко реагувати на різноманітні загрози або адаптуватися до змінених умов діяльності, стан захищеності від загроз внутрішнього та зовнішнього середовища, які можуть впливати на діяльність або корпоративні інтереси бізнесу [5, 8].

Економічна безпека підприємств є багатогранною категорією, тому дослідники, пропонують різні підходи до її трактування, зокрема: захисний, ресурсний, гармонійний та діяльнісний [5, с. 56]. Ключовими особливостями у визначених підходах є: у захисному підході - «загроза», «захист» та «захищеність», у ресурсному - «ефективність використання ресурсів», у гармонізаційному - «інтерес підприємства» та «гармонізація інтересів підприємства», у діяльнісному - «стан підприємства» та «параметри стану підприємства» [5, с. 56].

На нашу думку, саме захисний підхід до розкриття сутності економічної безпеки підприємства заслуговує на особливу увагу. Це обґрунтовується низкою причин: по-перше, цей підхід є найбільш поширеним і всебічно дослідженим у науковій літературі, хоча й залишаються окремі аспекти, що потребують додаткового вивчення. По-друге, загрози та ризики супроводжують майже всі види діяльності підприємств. Діапазон таких загроз широкий - від забезпечення беззбиткової діяльності й захисту комерційної інформації, до збереження матеріальних активів і протидії хакерським атакам. Необхідність запобігання чи мінімізації загроз обумовлює актуальність заходів

із забезпечення економічної безпеки підприємства.

Отже, результати аналізу тлумачень феномена економічної безпеки підприємства в працях науковців та власних досліджень [1, с. 110; 8, с. 160] надало можливість авторам, у межах захисного підходу, розглядати економічну безпеку підприємства як стан взаємодії підприємства з суб'єктами внутрішнього та зовнішнього середовища, за якого воно, спираючись на власні ресурси, здатне ідентифікувати загрози для своєї діяльності, уникати їх, зменшувати їх вплив або долати наслідки їх реалізації. Наслідком такого впливу у контексті економічної безпеки підприємства є економічна шкода у формі збитків, зменшення або недоотримання прибутку через зменшення обсягу продажів або збільшення витрат.

Витрати - кількість використаних ресурсів, що були задіяні у процесі діяльності підприємства та відтворені в грошовому вимірнику для отримання прибутку, а також нарощення зобов'язань перед кредиторами та бюджетом [9, с. 34; 10].

Педченко Н. С., Тітенко, Л. В., Мілька, А. І., Артюх-Пасюта, О. В. стверджують, що на практиці використовуються такі основні ознаки класифікації витрат: «за впливом на фінансові результати, за відношенням до періоду виробництва, за способом віднесення на собівартість продукції, за відношенням до технологічного процесу, за сферою виникнення за відношенням до обсягу виробництва, залежно від впливу на прийняття рішень, для оцінювання різних альтернативних варіантів рішень, за способом визначення собівартості додаткової одиниці продукції, за ступенем контролю і регулювання» [9, с. 33].

На нашу думку, зазначені вище класифікаційні ознаки витрат варто доповнити ще однією ознакою, яка враховує витрати, пов'язані зі складниками економічної безпеки підприємства. Зокрема, це витрати кадрової, фінансової, матеріально-технічної, виробничо-технологічної, маркетингової, інформаційної, екологічної, соціальної та організаційно-управлінської складових.

Витрати виступають двостороннім інструментом впливу на економічну безпеку підприємства (рис. 1).

З одного боку, вони здатні посилювати економічну безпеку через цільові інвестиції, з іншого - підірвати її через надмірність та неефективність. Для забезпечення економічної безпеки потрібен всебічний підхід до управління витратами на всіх рівнях - від державного до корпоративного, з акцентом на раціональність, ефективність та довгострокову перспективу.

Реальним напрямом оптимізації витрат економічної безпеки підприємства є управління ними.

Голов С. Ф. стверджує, що «управління витратами є принципово новою системою, яка дозволяє ефективно відстежувати, аналізувати та контролювати витрати» [9]. Крушельницька О. В. підкреслює, що «управління витратами складний багатоаспектний та динамічний процес, що включає управлінські дії, метою яких є досягнення високого економічного результату діяльності підприємства; система принципів та методів розробки і реалізації управлінських рішень, заснованих на використанні об'єктивних економічних законів» [9].

Рис. 1. Вплив витрат на економічну безпеку підприємства

Джерело: авторська розробка

Вважаємо, що ефективне управління витратами, спрямоване не лише на їхню оптимізацію, але й на функціонування економічної безпеки підприємства, повинно ґрунтуватися на застосуванні контролінгу.

Витрати, як об'єкт управління, мають низку ключових характеристик: динамізм, багатогранність, складність та суперечливий характер їхнього впливу на фінансові результати підприємства. Крім того, відсутність абсолютно точних методів вимірювання, оцінки та обліку витрат ускладнює процес їх ефективного управління. Для кожного підприємства доцільним є розроблення методичних рекомендацій щодо впровадження системи контролінгу. У таких рекомендаціях окрему увагу слід приділяти складанню бюджетів, які слугують базою для моніторингу та оцінки функціонування структурних підрозділів підприємства (центрів відповідальності).

Становлення відділу контролінгу стає вагомим елементом у функціонуванні економічної системи підприємства. У його структурі необхідно чітко визначити основні завдання контролерів, які водночас виконують роль бухгалтерів-аналітиків. Одночасно із цим, підвищення рівня економічної безпеки підприємства має ґрунтуватися на вдосконаленні управління витратами, причому доцільно визначити ті витрати, які спрямовані на забезпечення функціонування основних елементів системи економічної безпеки підприємства.

Враховуючи вищенаведене, вважаємо, що основними завданнями управління витратами на економічну безпеку підприємства є: визначення ролі управління витратами як одного з ключових чинників підвищення прибутковості підприємства; аргументоване розподілення витрат за елементами системи економічної безпеки; аналіз витрат за окремими структурними підрозділами підприємства; пошук і впровадження резервів для оптимізації та скорочення витрат; встановлення нормативів витрат; оцінка економічних наслідків у випадку відхилень від запланованих показників і прийняття цільових, ефективних управлінських рішень.

Ключовими напрямками вдосконалення управління витратами на економічну безпеку є оптимізація та підвищення ефективності фінансового забезпечення системи. Це включає: забезпечення більш обґрунтованого визначення потреб у фінансуванні основних елементів системи економічної безпеки; рівномірний розподіл фінансування між складниками системи, уникаючи необґрунтованого акцентування на окремих її елементах; впровадження сучасних підходів до управління витратами, таких як цільове калькулювання (Target Costing), кайдзен-калькулювання (Kaizen Costing) та метод ABC (Activity-Based Costing); систематизація витрат за категоріями, місцями їх виникнення та іншими критеріями для прийняття зважених і ефективних управлінських рішень. Ці заходи сприятимуть підвищенню якості управління витратами та забезпеченню стабільності економічної безпеки.

Висновки та пропозиції. Управління витратами виступає невід'ємною складовою загальної системи економічної безпеки підприємства, оскільки призводить до збільшення економічних результатів діяльності; надає підприємству необхідну інформацію для ухвалення стратегічних і оперативних рішень; дозволяє здійснювати контроль та регулювання фінансових потоків, попереджуючи зайві витрати та зберігаючи стабільність фінансового стану; сприяє раціональному використанню матеріальних, трудових, інформаційних та фінансових ресурсів. Виділення змісту витрат за основними складниками економічної безпеки дає змогу своєчасно мінімізувати ризики їх фінансування в недостатньому обсязі.

Список використаних джерел:

- [1] Артюх-Пасюта, О. В. & Мілька, А. І. (2021). Методичні підходи оцінки рівня економічної безпеки. У Є. А. Карпенко & О. В. Карпенко & А. І. Мілька: (Уклад). *Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій* (110-115). ПУЕТ. <http://www.buhoblic.puet.edu.ua/files/mono6-21.pdf>.
- [2] Белялов, Т. Е. & Корінь, І. В. (2017). Фінансово-економічна безпека підприємства та напрями її підвищення. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*, (2 (07)), 235-238. <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/handle/123456789/1564>.
- [3] Бондарчук, Н. & Гуменчук, М. (2016). Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства та необхідність її забезпечення. *Ефективна економіка*. (11). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5409>.
- [4] Герасименко, Ю. С. (2024). *Економічна безпека діяльності підприємства*. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України. <https://binpo.com.ua/wp-content/uploads/2024/12/%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0>

- %BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE-
%D0%AE.%D0%A1_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87-
%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0
%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%95%D0%91%D0%94%D0%9F_2024-.pdf.
- [5] Дідик А. М. & Кузьмін О. Є. & Ортинський В. Л. & Козаченко Г. В. & Погорелов Ю. С. & Ілляшенко О. В. (2019). *Економічна безпека підприємства*. НУ «Львівська політехніка», ТзОВ «Видавнича група «Бухгалтери України». https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Ekonomichna-bezpeka-pidpryyemstva_pidruchnyk.pdf.
- [6] Ємельянов, О. Ю. & Курило, О. Б. & Петрушка, Т. О. (2022). Механізм, методи та способи управління витратами підприємств як інструменти підвищення ефективності їх господарської діяльності. *Економіка та суспільство*, (38). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-58>.
- [7] Ларка, Л. С. & Ковтун, Д. С. & Гордієвська, А. І. (2020). Управління витратами в системі економічної безпеки підприємства. *Приазовський економічний вісник*, (4 (21)), С. 40-44. http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/4_21_ukr/9.pdf.
- [8] Мілька А. І. (2025). Еколого-економічна безпека підприємств в системі пріоритетів сталого розвитку. *Економічний простір, збірник наукових праць*, № 205, С. 160-169. URL: <http://economicspace.pgasa.dp.ua/article/view/341312> DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.205.160-169>
- [9] Педченко, Н. С. & Тітенко, Л. В. & Мілька, А. І. & Артюх-Пасюта, О. В. & Тітенко, Ю. А. (2023). Сутність та економічний зміст витрат підприємства: сучасний зміст. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*, (1(107)), 29-36. <https://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/158/148>.
- [10] Шутько, Т. І. (2014). Економічна сутність управління витратами підприємства. *Ефективна економіка*, (12). URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3681>.
- [11] Якушик, І. Д. (2014). Концептуальні підходи до управління витратами в системі економічної безпеки підприємства. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія. Економічні науки*, 5-6 (76-77), 211-217. [http://zt.knute.edu.ua/files/2014/5-6\(76-77\)/uazt_2014_5-6_23.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2014/5-6(76-77)/uazt_2014_5-6_23.pdf).

THE ROLE OF COST MANAGEMENT IN ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF AN ENTERPRISE

SCIENTIFIC RESEARCH GROUP:

Milka Alla

PhD, Associate Professor, Head of the Department of Accounting and Audit
Poltava University of Economics and Trade, Ukraine

Artiukh-Pasiuta Olena

PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Audit
Poltava University of Economics and Trade, Ukraine

Yavtushok Dmytro

Postgraduate
Poltava University of Economics and Trade, Ukraine

Kramarenko Viacheslav

Postgraduate
Poltava University of Economics and Trade, Ukraine

Summary. *The approaches to the interpretation of the concept of "economic security of an industrial enterprise" are considered and analyzed, namely: protective, resource, harmonious,*

activity. A modern understanding of the essence and economic content of enterprise costs and their classification is formed. The expediency of classifying enterprise costs based on the financing of components of the economic security system, in particular: personnel, financial, material and technical, production and technological, marketing, information, environmental, social and organizational and managerial, is substantiated. The elements, tasks and directions of improving cost management in ensuring the economic security of the enterprise are revealed. The approaches to the interpretation of the concept of "economic security of an industrial enterprise" are considered and analyzed, namely: protective, resource, harmonious, activity. A modern understanding of the essence and economic content of enterprise costs and their classification is formed. The expediency of classifying enterprise costs based on the financing of components of the economic security system, in particular: personnel, financial, material and technical, production and technological, marketing, information, environmental, social and organizational and managerial, is substantiated. The elements, tasks and directions of improving cost management in ensuring the economic security of the enterprise are revealed.

Keywords: costs, economic security, controlling, enterprise, system, management.